ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОТКЛОНЕНИЕ ОТ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ - СЪЩНОСТ

ОТКЛОНЕНИЕ ОТ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ – ЧЛ. 16, АЛ. 1 ОТ ЗКПО

Отклонение от данъчно облагане е налице „когато една или повече сделки, включително между несвързани лица, са сключени при условия, чието изпълнение води до отклонение от данъчно облагане"

За отклонение от данъчно облагане се счита и :

1. значителното превишение на количествата на влаганите материали и суровини за производство и други производствени разходи над обичайните за извършваната от лицето дейност, когато превишението не се дължи на обективни причини;

2. договорите за заем за послужване или друго безвъзмездно предоставяне за ползване на материални или нематериални блага;

3. получаването или предоставянето на кредити с лихвен процент, отличаващ се от пазарната лихва към момента на сключване на сделката, включително в случаите на безлихвени заеми или друга временна безвъзмездна финансова помощ, както и опрощаването на кредити или изплащането за своя сметка на кредити, несвързани с дейността;

4. начисляването на възнаграждения или обезщетения за услуги без те да са реално осъществени.

Внимание: посочените в т. 1, 2 и 3 случаи са приравнени на отклонение от облагане (фикции), макар и по същността си да не попадат в общата логика на отклонението, а по-скоро целят да предотвратят укриване на доходи или приходи.

Разпоредбите за отклонение от данъчно облагане се прилагат и по отношение на трансферите между място на стопанска дейност и други части на предприятието на чуждестранно лице, разположени извън страната, съобразно спецификата на мястото на стопанска дейност.

Внимание: отклонението от данъчно облагане не следва да се смесва с укриването на приходи или доходи. При отклонението от данъчно облагане по начало данъчно задълженото лице чрез различни способи се опитва да представи реализираните от него

печалби или доходи като необлагаеми такива или да насочи печалбата или дохода (включително чрез извършените разходи) към друго лице, което поради една или друга причина не дължи данък (или дължи по-нисък данък) върху тях. В случая не става въпрос за скриване или необявяване на извършваните сделки и неотчитане на продажби или получаване на приходи или доходи „под масата".

Отклонението от облагане най-често се извършва чрез:

- сключване на привидни сделки, които прикриват липсата на сделка въобще (абсолютна симулация), например заплащане за извършена услуга, която всъщност не е извършена или е извършена от друго лице, или прикриват друга сделка, която отразява действителното правно положение, например възнаграждение за услуга се прикрива със завишена цена на продажба (чл. 16, ал. 3);

- сделки които заобикалят закона, при които данъчно задължено лице използва необичайни, най-често стопански неподхождащи и усложнени правни средства, които служат за намаляване или направо избягване на възникващия данъчен дълг и използването на които не може да се обоснове със значими действителни стопански или други причини. За да е налице отклонение в тези случаи, същото следва да е резултат именно от такива сделки, както и да е налице поведение на участващите в сделките лица, насочващо към постигане на такъв резултат като целения или допълнително постигнат резултат. При тази проява на отклонение от облагане е налице действително реализиран доход, който обаче е превърнат по някакъв начин най-често в необлагаем. Например с оглед необлагане на доход от продажба на конкретен актив същият се прехвърля без печалба или с минимална такава на лице, което при последващата продажба на действителния купувач, когато се реализира действителната печалба, няма да дължи данък, например защото за номиналния получател доходът е необлагаем или е губещо предприятие (чл. 16, ал. 1).

- сключване на сделки по цени, които се отличават от пазарните цени в хипотезите на сделки между свързани лица. При тази проява на отклонение от облагане особеното е, че при отстраняване на отклонението се облага с данък потенциален, възможен доход, а не действително реализиран такъв (чл. 15).

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОТКЛОНЕНИЕ ОТ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ - СЪЩНОСТ

Внимание: предотвратяването се изразява в определяне на резултат, който би се получил при извършване на обичайна сделка от съответния вид по пазарни цени и насочена към постигане на същия икономически резултат, както сделката, водеща до отклонение.

ПАЗАРНА ЛИХВА - §1, Т. 32 ОТ ДР НА ЗКПО

„Пазарна лихва" е лихвата, която би била платена при същите условия за предоставен или получен кредит под каквато и да е форма по сделка между лица, които не са свързани. Пазарната лихва се определя според условията на пазара, като се отчитат всички количествени и качествени характеристики на сделката – форма, размер и валута на предоставените средства, срок за предоставянето им, размер и ликвидност на обезпечението, кредитният риск и други рискове, свързани със сделката, профил на кредитополучателя или лизингополучателя, както и всички други условия и обстоятелства, влияещи върху размера на лихвата.

Прилагането на разпоредбите за предотвратяване на отклонението от данъчно облагане е пряко свързано с определението за „пазарна цена" и методите за определяне на пазарните цени *(Виж Фиш XI.3)*.